Visitationstal Nacka församling

Tacksägelsedagen den 11 oktober 2026 – Nacka kyrka
Biskop Andreas Holmberg

Inledning

Kära församlingsbor i Nacka. Tänk vilken glädje och tacksamhet att vi idag fått lovsjunga, fira gudstjänst här i detta fina kyrkorum - med Diskantkören och vi alla tillsammans. De senaste veckorna har jag som biskop, med kontraktsprost Hans Gårdh och stiftsprost Boel Hössjer Sundman, haft förmånen att finnas här med er i Nacka församling.

I församlingen har jag mött många som har stort engagemang och som vill bidra till ett gott samhälle. Jag tänker bland annat på *det ekumeniska samarbetet i Forumkyrkan* och möjligheten för barn och ungdomar med särskilda behov att få plats utifrån grundtanken ”Vi är fantastiska och alla kan bidra”. Jag tänker på *de många ungdomar som vill vara konfirmander och unga ledare*, som är nyfikna på och vill lära känna kristen tro mer. Några av de äldre ungdomarna som är unga ledare har jag haft möjlighet att träffa. De berättade att de fått växa, utan att bli bedömda, vilket så ofta är fallet i skolan och i samhället i övrigt. Att de gått från prestationsångest till känslan att våga vara ledare och känna sig betydelsefulla. Vilket fantastiskt betyg till er som församling, att ni möjliggjort detta! Och jag tänker på krematoriet *Storkällan*. Det var fint att möta personalen som med hjärta och omsorg möter anhöriga, och att de avlidna hanteras på ett värdigt och etiskt sätt.

I en av bibeltexterna för Tacksägelsedagen, från Kolosserbrevet, uppmanar Paulus församlingen att: ”Lära och vägleda varandra, med psalmer, hymner och andlig sång i kraft av nåden, och sjunga Guds lov i era hjärtan”. Med det driv och sprudlande liv som jag upplever finns i Nacka församling tänker jag att de här orden från Paulus både fångar församlingen och ger vägledning: *Sök kraft i nåden och sjung Guds lov i era hjärtan!*

Att jag den gångna månaden under ett antal dagar besökt och lärt känna er församling kallas *biskopsvisitation*. Det är ett meningsfullt uppdrag, en glädje, jag har som biskop – att visitera församlingar, i betydelsen att *besöka*. Det handlar om att uppmuntra, mötas i uppdraget som kyrka. Lyssna, lära och tänka – i syfte att ni som är församlingen kan stärkas, känna stolthet och fortsätta blicka framåt och utvecklas i kraft av evangeliet.

Det vi gör just nu kallas för *visitationsstämma*. Jag kommer i mitt tal stanna vid några teman, övergripande reflektioner och frågor utifrån visitationen. I protokollet, som kommer längre fram och som Boel Hössjer Sundman ansvarar för, speglas mer av det som visitationen innehållit med samtal och möten. Mot slutet av talet kommer ni alla ha möjlighet att samtala med varandra, dela tankar och ni kan också gärna ställa frågor till mig.

Jag hoppas att möten och samtal som varit under visitationen ska främja församlingen framåt. Och ni är inte ensamma. Ni är en del av en global gemenskap i den världsvida kyrkan, liksom ni är en länk i en kedja som hör ihop med kyrkans allra första tid.

Och i församlingens eget liv finns rottrådar av kristna före oss. Stockholm stifts första biskop Manfred Björkqvist mötte församlingen vid biskopsvisitationen 1950. År 1964 var det biskop Helge Ljungberg som visiterade Nacka församling. 30 år senare kom biskop Henrik Svenungsson på visitationsbesök. I protokollen kan vi följa samtal och möten och vad som var viktiga frågor då. Också de sammanhangen, med tidigare generationer just här, vittnar om en vidsträckt kristen gemenskap.

Uppdraget som kyrka

Nacka församling är en av Stockholms stifts största församlingar. Och många vill flytta hit. Det är nära storstaden. Här finns service, rik kulturmiljö, härliga naturområden och det är nära skärgården. Idag bor drygt 65 tusen personer i Nacka församling varav 30 tusen är med i Svenska kyrkan. Förlängningen av tunnelbanan kommer göra att ännu fler om några år söker sig hit.

Vilken är då uppgiften som församling för de som är kyrkotillhöriga, och för alla som bor eller vistas här? Hur välja väg i det myller av sammanhang som pågår varje dag? Vilket är uppdraget när nöden, förväntningarna och möjligheterna är till synes utan slut?

I *Kyrkoordningen för Svenska kyrkan* beskrivs en församlings uppdrag: *att* människor ska komma till tro på Kristus och leva i tro, *att* kristna gemenskaper skapas och fördjupas, *att* Guds rike utbreds och *att* skapelsen ska återupprättas. Sker det här i församlingen? Den frågan bär jag med mig under en visitation. Finns ett levande gudstjänstliv där dopets och nattvardens sakrament delas och ordet förkunnas? Får barns och ungas röster höras? Finns rum för diakonal omsorg och handling? Ja, vänner, visst är det så. Ni är en levande församling. Som jag sa i inledningen till gudstjänsten: grattis till alla er som är Nacka församling.

Att församlingen lever, att församlingen bär frukt, beskrivs med ordet *pastoral bärkraft*. Under visitationen har vi också talat om de tre bärkrafter som stöttar upp och är nödvändiga för att en församling ska fungera långsiktigt: *ekonomisk, organisatorisk och demokratisk bärkraft*. Dessa bärkrafter var i fokus i det som kallas förvaltningstillsyn som skedde ett tag innan själva visitationen. Och dessa bärkrafter *har* församlingen. Jag vill här nämna allt det ibland osynliga arbete som ger grundförutsättningar: med lokaler, administration, förvaltning och arbetsmiljö. Det är ett arbete som i Nacka församling sker framåtsyftande och församlingsengagerat. Och jag vill också nämna begravningsverksamheten som ni bedriver på ett skickligt och seriöst vis präglat av hållbarhetstänk och gott bemötande.

Jag vill tacka er alla. Tack för ert sätt att vara församling – öppna för människors behov, med en vilja att utvecklas och verka i uppdraget som kyrka. Ni som är Svenska kyrkan i Nacka församling har mycket att vara tacksamma och stolta över. Ni betyder mycket för många och är modiga. Ni har stor kompetens. Ni vågar ta plats som kyrka bland människor här.

Jag vill passa på att tacka er i kyrkorådet och inte minst ordförande Eva Åhlström och kyrkoherde Carl Dahlbäck för det engagerade arbete som ni som kyrkoråd gör.

Särskilt vill jag vända mig till kyrkoherde Carl – som verkat i församlingen i över 20 år och vid årsskiftet går i pension. Du har förmåga att se de långa perspektiven, och du har vågat vara visionär. Du har sett att kristet andligt liv berikas av öppenhet för mångfald och många relationer.

När jag under visitationen var i Fisksätra och deltog i panelsamtalet ”Sida vid sida i Fisksätra” medverkande även kommunstyrelsens ordförande Mats Gerdau. Han talade om kommunens långsiktiga ambition att rusta upp Fisksätra - motverka utsatthet och främja självkänsla. Och han konstaterade: ”I det arbetet, för att skapa förändring, är samfunden otroligt viktiga medspelare. För religion är en självklar del av samhället.”

Längtan efter tro - växtvärk?

Trots att det är höst ser vi flera exempel på vårtecken för kristen tro. I Nacka församling är det tydligt. Det är fler som aktivt går med i Svenska kyrkan än som väljer att lämna. Ni har hundratals körsångare i 18 körer. Ni har många konfirmander – i flera år har ni överträffat era egna förväntningar - och ett gudstjänstliv som växer. I botten uppfattar jag en längtan i samhället, och en allt större öppenhet för kristen tro.

I denna förändring vill jag uppmuntra er att vara lyhörda och beredda – vad gör vi om det är fler konfirmandföräldrar som vill fördjupa om tro? Vad gör vi om ännu fler vill möta en diakon eller präst i själavård? Om kontakterna med sjukhuskyrkan växer? Om fler vill utforska och lära känna Bibelns texter?

Under delar av visitationen talade ni om att det känns som att församlingen har växtvärk. Finns det en gräns för vad församlingen kan göra? *Ur ett perspektiv* finns igen gräns för att förkunna evangelium och möta människor. När Jesus samlade människor så räckte brödet och fiskarna till alla som kom hungriga för att

höra livgivande ord. Och ni säger inte nej till en enda konfirmand som vill vara med, fastän det kan vara krävande att klara av. Det är viktigt och bra!

Ur ett annat perspektiv blir frågan om prioriteringar viktig. Att göra lagom mycket är i sig en utmaning, när ambitionerna och viljan är stor. Det blir viktigt framåt för er att värna sammanhang där ni kan föra de riktningsgivande strategiska samtalen. I det arbetet är ert övergripande strategiska dokument – församlingsinstruktionen, både den nuvarande och kommande – viktigt som ett redskap för att prioritera och göra vägval. Nacka församling har många goda möjligheter att möta våren för kristen tro – ni är engagerade förtroendevalda, ideella och anställda.

Idealitet

Under visitationen talade vi om medarbetarskap och hur församlingen kan främja en förändrad syn på medarbetarskap och idealitet. Det är något som jag som biskop återkommer till i många sammanhang eftersom det är en nyckelfråga för hela vår kyrka. I er församlingsinstruktion konstaterar ni att ”Allt arbete bärs och utvecklas av idealitet”. Och idealitet är *i sig* ett avgörande sätt för att just möta våren för kristen tro.

Att främja ideella medarbetare handlar delvis om att ändra ”mind-set” och se att församlingen bärs av många. Forskning visar att en förutsättning för långvarigt ideellt engagemang är att känna att man har möjlighet att påverka, och ges förtroende och ansvar. Det handlar om att tas i anspråk, bli uppmuntrad och bemyndigad.

Hur ser kopplingen ut mellan unga ledare och andra delar av församlingen? Hur kan anställda medarbetare vara coacher för ideella i församlingen? Hur kan vi förmedla budskapet till körföräldrar och konfirmandföräldrar att ”församlingen behöver just dig?!” Hur kan ideella medarbetare leda andra ideella? Kyrka är ju vi alla. Jag vill uppmuntra er att ta ytterligare kliv för att både bredda och fördjupa det ideella bärarskapet i församlingslivet.

Viktigt framåt:

Ja, det finns i församlingen liv och ett driv som märks på många olika sätt. Vad ser jag då som viktigt framåt – i perspektiv av 10 år och längre än så? Jag vill nämna några reflektioner:

En kristuscentrerad, öppen och mångfaldig församling

Låt Kristus fortsätta vara i centrum. När Jesus Kristus är hjärtat i församlingen och dess liv så kan vi frimodigt vara öppna och söka dialog och samarbeten med många goda krafter: i ekumenisk gemenskap, i interreligiösa relationer och arbete, i samverkan och samarbete med kommun, skola och många andra aktörer här i Nacka. Kroka arm.

En annan aspekt av mångfald är att ha internationell utblick: att leva med insikten att vi är del av en världsvid kyrka, att alla människor lever under samma himmel. Därför gläder det mig att ni har ett livskraftigt internationellt arbete bland annat genom ert starka engagemang i Act Svenska kyrkan och genom er vänförsamling Thanjavur i Indien. I gudstjänsten idag har vi gästats av två syskon från vår lutherska systerkyrka i södra Indien: Angel Sathyavathi Anbalagan och Gunalan Packiaraj. Vi hörde bibelordet och sjungen välsignelse på tamil. Fantastiskt! Att mötas och dela erfarenheter berikar helheten och vår kristna identitet.

Diakonins blick och röst

Det första var alltså: låt Kristus vara i centrum så att ni kan fortsätta vara en öppen och samhällstillvänd församling. *Det andra*: värna den diakonala blicken och rösten. Diakoni som ju inte är en ”verksamhet” enbart för diakoner utan ett förhållningssätt som behöver genomsyra allt liv och arbete i församlingen. I samtal lyftes erfarenheten att kommunen lägger delar av sitt eget sociala ansvar hos civilsamhället. Många boende och medlemmar i Nacka har resurser att göra sin röst hörd, men det gäller att se de som *inte* har de förmågorna, vare sig det gäller ungdomar, unga barnfamiljer eller äldre, och ibland vara deras röst. En del av såväl diakonin som av församlingslivet i övrigt är den sverigefinska verksamheten.

Fortsätt värna de kyrkliga handlingarna

Slutligen *det tredje* jag vill uppmuntra er är att fortsätta låta de kyrkliga handlingarna vara högprioriterade. Vi har under visitationen särskilt talat om dopet och vikten av att värna dop, inte minst barns dop. Kontraktsprost Hans Gårdh konstaterade att ni har fler dop än dopgudstjänster och undrade: ”Finns kraft och personal till alla dop?” Han konstaterade att det höga trycket idag sliter på personal och lokaler, och ställde följdfrågan ”Vad är det som sliter?” Det är en viktig fråga för att ännu mer, och långsiktigt, kunna underlätta för dop och ta bort hinder.

Statistiken visar att många döps. Likväl är det hälften av de kyrkotillhöriga föräldrarna som inte låter döpa sina barn. Ofta gör de det valet utifrån tanken att barnet själv ska få välja. Hur möter ni det? Vi behöver öva oss i att tala om dopets gåva och glädje. Att det inte hänger på om hur föräldrarna tycker att de tror eller inte; de får *visst det* välja dopet för sitt barn, eftersom det är en fantastisk gåva.

Ja, fortsätt värna de kyrkliga handlingarna.

Viktiga platser och sammanhang

Innan jag avrundar vill jag säga något om två platser eller sammanhang som är viktiga. Den första är *Fisksätra kyrka och visionen om Guds hus*. Det blir spännande att följa hur församlingen, med extra energi från forskningsprojektet finansierat av Vinnova, utvecklas i Fisksätra. Hur ni fortsätter att utveckla Fisksätra som en mötesplats över gränser.

I det arbete ni gjort i över tjugo år finns lärande och erfarenheter som är viktiga för stiftet och hela Svenska kyrkan. Ni står i ett fredsarbete, en levd teologi som motverkar den förödande polarisering som vi tyvärr ser i samhället idag.

Den andra platsen och sammanhanget jag vill nämna är *Älta kyrka* och planerna och möjligheterna för en helt ny eller rejält tillbyggd kyrka. Faktum är att Älta varit en fråga vid flera av de tidigare visitationerna, både 1950 när biskop Manfred Björkqvist framhöll att det borde finnas en kyrka i Älta, och 1994 då biskop Henrik Svenungsson slog ett slag för den då alldeles nya kyrkan.

Det är uppenbart att ni idag är för trångbodda i Älta – som är en del av församlingen som växt och fortsätter att växa befolkningsmässigt. Det hämmar församlingslivets utveckling, till exempel just möjligheten att samlas till kyrkliga handlingar och att växa gudstjänstfirandet. Det blir viktigt att våga ta höjd för en kyrka som tar plats och syns i området. Hur ser det ut i Älta och hur gestaltas församlingens liv och arbete där om tio år? Det blir spännande att följa.

Det finns mycket mer att reflektera kring utifrån församlingens liv och många fler intryck från visitationen, men jag vill stanna här för att ge rum för samtal. Håller ni med? Vilka frågor och reflektioner har väckts hos er?

Avslutning

Kära vänner, jag är glad och tacksam över att ha fått lära känna Nacka församling. Tack för visitationen! Jag känner stor respekt och ödmjukhet för församlingens liv och arbete, för er i ledning och styrning, för ideella och anställda medarbetare, ja för det sätt som kyrkan framträder och gestaltas här. Tack för allt ert goda och modiga arbete och engagemang.

Mitt valspråk är Jesu uppmaning ”Bli kvar i min kärlek.” Det är en inbjudan från Kristus att räkna med att Gud genom den heliga Anden är involverad och djupt engagerad i församlingens liv och arbete – och i hela den värld Gud älskar. Så fortsätt ert goda arbete. Lev i bön, sök den heliga Andens ledning, fira gudstjänst – och var glada! Gud välsignar er!